

NYNKE. EEN LIEFDESGESCHIEDENIS

Deze opdrachten passen bij een integrale vertoning van de film.

- leerlingen mogen zelf een versie van deze opdracht kiezen. Ze kunnen kiezen voor de onderwerpen *socialisme* (+ P.J. Troelstra) of voor de onderwerpen *vrouwenemancipatie* (+ Sjoukje Bokma de Boer).
- de opdracht bestaat uit twee delen. Het eerste deel wordt gemaakt ter voorbereiding.
- plan voor deel I van de opdracht minstens één halve les in (liefst in het comp.lokaal!). Alles wat in de les niet afgemaakt kan worden, kan als huiswerk worden opgegeven. (Zie hieronder.)
- zaak is wel dat deel I afgerond is op het moment dat leerlingen de film gaan bekijken.
- aan deel II kan gewerkt worden tijdens en ná het bekijken van de film.

LESSHEMA: In totaal zijn voor deze opdracht + film 3 tot 5 lessen nodig.

les 1. (15 min.: 'reguliere' les)
introdactie film en opdracht (5 min.)
kiezen opdrachten (5 min.)
laten werken aan deel I van de opdracht (25 min.)

→ huiswerk: thuis deel I afmaken

les 2. deel I moet af zijn (afvinken?) + beginnen met kijken van film
les 3. verder kijken film
les 4. uitloop: laatste stukje film bekijken + verder werken aan deel II

→ huiswerk: thuis deel II afmaken

(evt. les 5. afronding - zie hieronder)

---

afronding

Voor de afronding zijn verschillende varianten te bedenken. Dit is slechts een suggestie (ca. 20 minuten):

- laat de leerlingen hun werk (thuis) afmaken en alles netjes getypt inleveren.
- beoordeel het werk en laat de cijfers meetellen als schriftcijfer of kleine praktische opdracht.
- selecteer vervolgens zorgvuldig zowel **1.)** een erg goede uitwerking van de socialismevariant, als **2.)** een erg goede uitwerking van de vrouwenemancipatievariant. Maak hiervan kopieën voor de hele klas.
- geef alle leerlingen een kopie van één van de uitgewerkte opdrachten:
  - Geef diegenen die voor de uitwerking van *het socialisme* hebben gekozen, een kopie van de uitwerking van *vrouwenemancipatie*.
  - En andersom: geef de leerlingen die voor de uitwerking van *vrouwenemancipatie* hebben gekozen, een kopie van de uitwerking van *het socialisme*.
- bespreek beide uitwerkingen samen met de klas nog even. Laat leerlingen actief meedoen. Laat goede aanvullingen noteren.
- laat leerlingen al het werk in hun map opslaan als aantekening bij beide thema's.

SOCIALISME (Pieter Jelles Troelstra)

DEEL I (voorbereiding)

---

opdracht 1: socialisme

1.) Geef een omschrijving van het begrip socialisme (ca. 10 regels). Doe dit door – in een doorlopend verhaal - antwoord te geven op onderstaande vragen. Gebruik hiervoor de tekst uit het leerboek, de extra stencils en de aantekeningen.

(Wanneer is het socialisme ontstaan?; Op welke politieke stroming was het socialisme een reactie?; Op welk economisch systeem was het socialisme een reactie?; Voor welke maatschappelijke problemen dacht het socialisme een oplossing te hebben?; In hoeverre weken de politieke en economische opvattingen van de socialisten af van de ideeën van klassiek-liberalen?; En van progressief-liberalen?)

opdracht 2: Marx en het marxisme

2.) Geef een omschrijving van het marxisme (ca. 10 regels). Doe dit door – in een doorlopend verhaal - antwoord te geven op onderstaande vragen. Gebruik hiervoor de tekst uit het leerboek, de extra stencils en de aantekeningen.

(Waarom schreef Marx het *Communistisch Manifest* juist rond 1850?; Welke voorspellingen doet Marx in *Das Kapital*?; Wat hebben socialisme en communisme met het Marxisme te maken?)

opdracht 3: de sociale kwestie

3 a.) Neem uit de lijst van *Kenmerkende Aspecten* de omschrijving van 'de sociale kwestie' over.

3 b.) Met welke problemen die tot 'de sociale kwestie' behoorden, kreeg Friesland in de 19^e eeuw te maken?

→ gebruik voor **opdracht 3b**: <http://www.11en30.nu/global/nl/Artikel/50>

→ of google: "het arme Friesland".

opdracht 4: Pieter Jelles Troelstra

→ gebruik voor **opdracht 4**: <http://www.11en30.nu/global/nl/Artikel/50>

→ en: <http://www.iisg.nl/bwsa/>

4 a.) Schrijf een minibiografie (ca. 10 regels) over Pieter Jelles Troelstra. Met daarin: enkele biografische gegevens; informatie over zijn achtergrond / afkomst; zijn idealen; werkzaamheden; politieke carrière / de SDAP.

4 b.) Haal van internet twee afbeeldingen: één van 'de echte' Troelstra en één van Jeroen Willems in zijn rol als Troelstra in de film *Nynke*. Gebruik deze foto's als illustratie in de uitwerking van deze opdracht.

4 c.) Met welke politieke middelen wilde Troelstra zijn doelen bereiken?

4 d.) Op welke punten week Troelstra daarmee af van het Marxisme?

4 e.) Wat wordt verstaan onder 'de vergissing van Troelstra'? Wat waren de gevolgen van deze 'vergissing' voor de SDAP?

opdracht 5:

→ gebruik voor **opdracht 5**: <http://www.iisg.nl/bwsa/>

- 5 a.)** Schrijf op precies dezelfde manier als bij **opdracht 4a** een minibiografie over één van de volgende personen: Ferdinand Domela Nieuwenhuis; Cornélie Huygens; Ignaz Bahlmann; Henri van Kol.
- 5 b.)** Kenden de door jou gekozen persoon en Pieter Jelles Troelstra elkaar persoonlijk? Wat was hun relatie? Wat zouden ze van elkaar hebben gevonden?

DEEL II (maken tijdens / na het bekijken van de film)

6.) Geef een korte samenvatting van de film (ca. 10 regels).

7.) Wat is jouw mening over de film? (ca. 10 regels)

(Bijv.: saai, spannend, grappig, interessant, (on)geloofwaardig, etc.; Wat vind je van de acteerprestaties?; Is de geschiedenis juist weergegeven (denk bijvoorbeeld aan kostuums, straatbeeld e.d.)?; Is de film moeilijk / makkelijk te volgen?; etc.)

8.) Bekijk nog eens **opdracht 5a**. Komt de persoon die jij hebt uitgekozen en beschreven ook in deze film voor? Zoja, beschrijf dan kort op wat voor manier er aandacht wordt geschonken aan dit personage.

9.) Welke zaken (hieronder genoemd) worden volgens jou in de film goed - of juist minder goed - in beeld gebracht? Licht toe waarom je dat vindt.

(Klassenmaatschappij en klassentegenstellingen; de sociale kwestie; houding van de liberale bourgeoisie t.o.v. socialisten; houding van *orangisten* t.o.v. socialisten.)

10.) Noteer minstens één opvallend of leuk citaat van Pieter Jelles Troelstra dat volgens jou goed zijn visie weergeeft. Omschrijf wat hij er volgens jou mee bedoelde. (Je mag citaten uit de film halen of op internet zoeken – bijv. van *wikiquote*.)

Lever alles netjes getypt in. Succes!

VROUWENEMANCIPATIE (Sjoukje Bokma de Boer)

DEEL I (voorbereiding)

---

opdracht 1: emancipatiebewegingen

1.) Neem uit de lijst van *Kenmerkende Aspecten* de omschrijving van 'de opkomst van emancipatiebewegingen' over.

opdracht 2: positie van de vrouw eind 19^e eeuw

2.) Geef in ca. 8 regels weer wat de positie van de Nederlandse vrouw was tussen 1850 en 1900. Doe dit door – in een doorlopend verhaal - antwoord te geven op onderstaande vragen. Gebruik hiervoor de tekst uit het leerboek, de extra stencils en de aantekeningen.

(Welke politieke rechten hadden vrouwen?; Welke juridische rechten hadden vrouwen? Wat was de rol van de vrouw in het gezin?; Wat was de rol van de vrouw in het huwelijk?)

opdracht 3: feminisme

3.) Geef een omschrijving van het begrip feminisme (ca. 10 regels). Doe dit door – in een doorlopend verhaal - antwoord te geven op onderstaande vragen. Gebruik hiervoor een woordenboek, de tekst uit het leerboek, de extra stencils en de aantekeningen.

(Wat betekent emancipatie letterlijk?; Wat is feminisme?; Wanneer zette men zich in Nederland voor het eerst in voor vrouwenemancipatie?; Welke doelen hadden feministen?; Met welke middelen wilden zij deze doelen bereiken?; Wat is de connectie tussen 'het socialisme' en 'het feminisme'?; Welke argumenten werden *tegen* feministen gebruikt?)

opdracht 4: geboortebeperking

4.) Geboortebeperking was een manier om armoede tegen te gaan én een manier om het vrouwen gedurende hun huwelijk wat makkelijker te maken. Schrijf een minipostel over dit onderwerp (ca. 10 regels). Doe dit door – in een doorlopend verhaal - antwoord te geven op onderstaande vragen.

(Waarom was geboortebeperking een manier om armoede tegen te gaan?; Waarom was geboortebeperking een manier om het vrouwen gedurende hun huwelijk makkelijker te maken?; Welke manieren om geboorten te beperken bestonden er al langer?; Welke moderne manieren om geboorten te beperken deden hun intrede in de negentiende eeuw?; Welke vrouw was in Nederland dé pleitbezorgster van deze moderne middelen?; en waarom stuitte zij op zoveel tegenstand?)

opdracht 5: Sjoukje Bokma de Boer

→ gebruik voor opdracht 5: <http://www.iisg.nl/bwsa/>

5 a.) Schrijf een minibiografie (ca. 10 regels) over Sjoukje Bokma de Boer. Met daarin: haar pseudoniem; enkele biografische gegevens; informatie over haar achtergrond; haar idealen; haar professionele carrière.

5 b.) Haal van internet twee afbeeldingen: één van 'de echte' Sjoukje Bokma de Boer en één van Monic Hendrickx in haar rol als Sjoukje in de film *Nynke*. Gebruik deze foto's als illustratie in de uitwerking van deze opdracht.

opdracht 6:

→ gebruik voor **opdracht 6**: <http://www.iisg.nl/bwsa/>

- 6 a.)** Schrijf op dezelfde manier als bij **opdracht 5a** minibiografieën over twee van de volgende personen (kies dus zelf twee namen uit): Aletta Jacobs, Wilhelmina Drucker, Nellie van Kol; Cornélie Huygens; Johannes (Jan) Rutgers; Anna Fischer-Dünkelmann.
- 6 b.)** Kenden Sjoukje Bokma de Boer de personen die je hebt omschreven persoonlijk? Wat voor connectie was er tussenbeiden? Wat zouden ze van elkaar hebben gevonden?

DEEL II (verwerking; tijdens en na het kijken van de film)

7.) Geef een korte samenvatting van de film (ca. 10 regels).

8.) Wat is jouw mening over de film? (ca. 10 regels)

(Bijv.: saai, spannend, grappig, interessant, (on)geloofwaardig, etc.; Wat vind je van de acteerprestaties?; Is de geschiedenis juist weergegeven (denk bijvoorbeeld aan kostuums, straatbeeld e.d.)?; Is de film moeilijk / makkelijk te volgen?; Etc.)

9.) Welke zaken (zie hieronder) worden volgens jou in de film goed - of juist minder goed – in beeld gebracht? Licht toe waarom je dat vindt.

(Waarden, normen en zeden van getrouwde mensen binnen hun huwelijk; de positie van de vrouw; de toestand van de medische en psychiatrische wetenschap; de relatie tussen Sjoukje en Pieter Jelles.)

10. Bekijk nog eens **opdracht 6a**. Komen de personen die jij hebt uitgekozen en beschreven ook voor in de film? Zoja, beschrijf hoe er in de film aandacht aan hen wordt besteed.

11.) Sjoukje Bokma de Boer schreef in *Afke's Tiental* (1903) over de armoede van een Fries landarbeidersgezin. Toch is haar werk niet socialistisch te noemen. Waarom niet?

12.) Sjoukje Bokma de Boer had feministische idealen. In hoeverre is zij net zo'n feminist als Wilhelmina Drucker of Aletta Jacobs / of: in hoeverre niet?

13.) Zoek minstens één leuk of opvallend citaat op van Sjoukje Bokma de Boer dat volgens jou heel goed haar idealen weergeeft. Geef aan wat zij er volgens jou mee bedoelde. (Je mag citaten uit de film gebruiken of ergens anders vandaan halen, bijv. van internet.)

Lever alles netjes getypt in. Succes!